

Bruselis, 2018 01 18
COM(2018) 10 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

ES aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo gerinimo veiksmai

{SWD(2018) 10 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

ES aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo gerinimo veiksmai

1. ĮVADAS IR BENDROJI INFORMACIJA

Šiame komunikate pristatomas ES aplinkosaugos reikalavimų laikymosi gerinimo ir aplinkos valdymo tobulinimo veiksmų planas. Pagal jį Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir specialistais – inspektorais, auditoriais, policijos pareigūnais ir prokurorais, siekdama sukurti pažangaus ir bendradarbiavimu grindžiamo ES aplinkosaugos taisyklių, reglamentuojančių tokią veiklą, kaip pramonės gamyba, atliekų šalinimas ir žemės ūkis, laikymosi kultūrą.

ES jau esama gausios nusistovėjusių aplinkos teisės aktų bazės. Vis dėlto, kaip akcentuota Komisijos aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros dokumentuose¹, susiduriama su dideliais tų teisės aktų įgyvendinimo sunkumais. Jie yra susiję su tokiomis nuolatinėmis aplinkosaugos problemomis, kaip pasklidoji vandens tarša, prasta miestų oro kokybė, nepatenkinamas atliekų šalinimas ir gyvūnų rūšių bei buveinių nykimas. Be to, daroma daug nusikaltimų aplinkai², taigi Komisija gauna daugybę skundų aplinkosaugos klausimais³, o Europos Parlamentas – peticijų. Vertinama, kad neįgyvendinimo sąnaudos per metus atsieina 50 mlrd. EUR⁴. Geresnis įgyvendinimas gali duoti daug naudos ir tam nereikia rengti naujų teisės aktų.

Tam reikia, be kita ko, kad aplinkosaugos taisyklių būtų laikomasi praktikoje, t. y. pramonės įmonės, komunalinių paslaugų įmonės, žemės savininkai ir kiti subjektai, kuriems nustatytos pareigos,⁵ vykdytų su jų veikla susijusias aplinkos srities pareigas. Tai gali būti draudimai, bendrosios privalomos taisyklės, reikalavimai gauti leidimus ir kitos priemonės, kuriomis užtikrinama aplinkos apsauga, visuomenės sveikata ir ilgalaikiai išteklių poreikiai.

---

¹ http://ec.europa.eu/environment/eir/country-reports/index_en.htm.

² Iš jungtinių preliminarių Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, Jungtinių Tautų narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro, Jungtinių Tautų aplinkos programos ir Interpolo duomenų apie visų nusikaltimų aplinkai piniginę išraišką matyti, kad šie tarptautiniai nusikaltimai pagal mastą užima ketvirtą vietą.

³ Per metus jų gaunama apie šešis šimtus.

⁴ http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf. Sąnaudos apima, be kita ko, aplinkos ir sveikatos sąnaudas, negautą žaliųjų pramonės šakų naudą, rinkos iškreipimus ir įmonėms tenkančią administracinę naštą.

⁵ Tai fiziniai ar juridiniai asmenys, įskaitant viešosios valdžios institucijas, kurie, versdamiesi veikla, kurią vykdytą į aplinką patenka išmetalų arba daromas kitoks fizinis poveikis aplinkai, privalo vykdyti iš ES aplinkos teisės aktų kylančias pareigas.

Viena iš įgyvendinimo problemų priežasčių yra silpni reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir veiksmingo nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens valdymo mechanizmai⁶. Jie taip pat yra vienas iš nesąžiningos konkurencijos⁷ ir ekonominės žalos, pavyzdžiui, mokesčių įplaukų praradimo, veiksnių, be to, dėl jų mažėja visuomenės pasitikėjimas ES teisės aktų veiksmingumu.

Šiuo komunikatu siekiama tokius mechanizmus sustiprinti. Jis papildo komunikatą „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“, kuriame Komisija išdėstė, kaip ji apskritai sustiprins ES teisės taikymo, įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo pastangas⁸.

2. POREIKIS UŽTIKRINTI APLINKOSAUGOS REIKALAVIMŲ LAIKYMAŠI

Valstybės narės privalo lojaliai bendradarbiauti siekdamos ES tikslų⁹. Iš šio principo Teisingumo Teismas kildina reikalavimą valstybių narių valdžios institucijoms atlyginti dėl ES teisės pažeidimo atsiradusių neteisėtų padarinių kilusią žalą¹⁰ ir tai, kad vykdymo užtikrinimas turi būti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomos¹¹. Todėl valstybės narės turi įdiegti atitinkamus iš ES teisės kylančių pareigų vykdymo užtikrinimo mechanizmus.

Reikalavimų gali būti nesilaikoma dėl įvairių priežasčių, įskaitant apsirikimą, nepakankamą taisyklių išmanymą arba nepritiriamą joms, investicijų trūkumą, oportunistą ir nusikalstamus ketinimus. Reikalavimų nesilaikymo poveikis aplinkai, žmonių sveikatai ir ekonomikai priklausys nuo pažeidimų pobūdžio, masto ir kartotinumų.

Veiksmus, kurių praktikoje taikydamos reikalavimų laikymosi užtikrinimo mechanizmus imasi valstybės narės (toliau kartu – aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas), galima suskirstyti į tris dideles grupes:

- *reikalavimų laikymosi skatinimas* – tokiomis priemonėmis, kaip konsultavimas, dažnai užduodamų klausimų skyreliai ir pagalbos linijos, subjektams, kuriems nustatytos pareigos, padedama laikytis reikalavimų;
- *reikalavimų laikymosi stebėseną* – atliekant aplinkosauginį tikrinimą ir kitas patikras identifikuojamas ir charakterizuojamas subjektų, kuriems nustatytos pareigos, elgesys ir nustatomi bei įvertinami reikalavimų nesilaikymo atvejai;

⁶ Komisijos komunikatas „ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra. Bendri uždaviniai ir kaip bendrai siekti geresnių rezultatų“ (COM(2017) 53).

⁷ Teisėtos atliekų tvarkymo pramonės subjektai jau yra įspėję apie šią problemą: neteisėti atliekų tvarkymo veiklos vykdytojai gali nesąžiningai konkuruoti su teisėtais veiklos vykdytojais, pavyzdžiui, atliekas šalindami neteisėtose vietose.

⁸ 2017/C 18/02.

⁹ Žr. Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalį.

¹⁰ Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Wells*, C-201/02, ECLI:EU:C:2004:12, 64–65 punktus.

¹¹ Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, 68/88, [1989], Rink. p. 2965, 23 ir 24 punktus.

- *tolesni veiksmai ir vykdymo užtikrinimas* – taikomos administracinės, baudžiamosios ir civilinės teisės priemonės, siekiant nutraukti reikalavimų neatitinkantį elgesį, atgrasyti nuo jo, už jį skirti sankcijas ir gauti žalos atlyginimą, taip pat skatinti laikytis reikalavimų.

Šiuos veiksmus vykdo įvairios valstybių narių valdžios institucijos. Institucijos, kurioms pavestos tikrinimo funkcijos, paprastai atlieka periodines arba *ad hoc* patikras ir skatina laikytis reikalavimų. Policijos pareigūnams ir prokuratūros sistemos institucijoms pavestos svarbios sunkių pažeidimų tyrimo ir patraukimo atsakomybėn už juos funkcijos. Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo grandinėje skirtingos institucijos gali būti susijusios: joje inspektoriai, muitinės ir policijos pareigūnai bei prokurorai bendradarbiauja rinkdami įrodymus ir pažeidėjus traukdami atsakomybėn. Analizuojant bendro reikalavimų nesilaikymo arba konkrečių valdžios institucijų veiklos problemas vertingą vaidmenį gali atlikti audito įstaigos.

Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas mažina riziką, kad kai kurie subjektai, kuriems nustatytos pareigos, jų nevykdys ir taip darys neigiamą poveikį vandens, oro, biologinės įvairovės, žmonių sveikatos ir ekonomikos būklei. Rizika mažinama įvertinant reikalavimų nesilaikymo priežastis ir poveikį, taip pat kiekvienu konkrečiu atveju taikant skirtingą trijų rūšių veiksmų derinį, kuriuo daromas poveikis subjektų, kuriems nustatytos pareigos, elgesiui. Ši koncepcija¹² išsivystė ilgainiui palaikant ryšius su ekspertais, pavyzdžiui, valstybių narių ir specialistų tinklų ekspertais¹³.

3. SUNKUMAI

Valstybių narių valdžios institucijoms, atsakingoms už aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi, kyla įvairių sunkumų, visų pirma susijusių su:

- ES aplinkosaugos taisyklių, reglamentuojančių veiklą, darančią poveikį aplinkai, apimtimi ir įvairove,
- tuo, kad jos taikomos visoms valstybių narių teritorijoms – tiek kaimo, tiek miestų vietovėms,
- nustatytomis su vandens ir oro tarša, atliekų šalinimu ir nykstančia gamta susijusiomis problemomis,
- visuomenės lūkesčiais,
- subjektų, kurie turi laikytis aplinkosaugos taisyklių, skaičiumi ir įvairove,
- potencialia įvairių reikalavimų nelaikymo problemų įvairove,

¹² Išsamesnės informacijos pateikiama prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų dariniame dokumente SWD(2018) 10.

¹³ Žr., pavyzdžiui, projekto *Make it Work* pagrindinius aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo principus: <http://minisites.ieep.eu/work-areas/environmental-governance/better-regulation/make-it-work/subjects/2015/08/compliance-assurance>.

- šių problemų, visų pirma nusikaltimų aplinkai, nustatymo ir šalinimo sunkumais.

Į šį sąrašą galima įtraukti ir pajėgumus, nes kompetencija šiuo klausimu dažnai priskiriama mažesnėms institucijoms, kurių finansiniai ištekliai yra riboti ir kuriose darbuotojų yra nedaug arba jiems trūksta specialiųjų žinių¹⁴. Daugumoje valstybių narių dėl finansų krizės aplinkos inspekcijų biudžetas nedidėjo arba sumažėjo. Dėl šių sunkumų net didelėms ir pakankamai išteklių turinčioms valdžios institucijoms gali būti sudėtinga savarankiškai plėtoti žinias apie tai, kaip geriausiai užtikrinti reikalavimų laikymąsi.

Dėl šių valdžios institucijų patiriamų sunkumų kilo įvairių formų ES lygmens paramos poreikis, ir tokia parama pradėta teikti. Duomenys apie šių rūšių paramą ir konkrečią jos naudą apibendrinti I lentelėje.

I lentelė. Paramos aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimui formos ir jos nauda

Paramos rūšis	Nauda
ES specialistų tinklai	Sudaro sąlygas specialistams keistis žiniomis bei patirtimi ir kartu plėtoti šioje lentelėje nurodytą kai kurių kitų formų paramą
Valstybių narių aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo sistemų ES lygmens vertinimas	Leidžia nustatyti ir palyginti privalumus ir trūkumus
Bendros prieigos informacijos apie reikalavimų laikymosi užtikrinimą portalai	Sudaro sąlygas mokytis, keistis gerosios praktikos pavyzdžiais ir lengvai palyginti rezultatus, taip pat stiprina skaidrumą ir atskaitomybę
Mechanizmai, kuriais sudaromos palankesnės sąlygos bendradarbiauti, koordinuoti veiklą, keistis žiniomis bei patirtimi ir kartu vykdyti veiklą visoje ES, taip pat užtikrinti kitų valstybių narių ir valdžios institucijų indėlį į reikalavimų laikymosi užtikrinimą	Leidžia padidinti veiksmingumą kartu vykdant veiklą Sudaro sąlygas mokytis gaunant kitur įgytų specialiųjų žinių
Bendros žemės ūkio politikos kompleksinės paramos taisyklės	Padedą užtikrinti, kad ūkininkai vykdytų aplinkos srities pareigas
Informacija apie gerosios praktikos pavyzdžius ir rekomendacijos	Sudaro sąlygas mokytis iš jau įgytų žinių Mažina poreikį kurti gerąją praktiką nuo nulio (efektyvumo didinimas)
Įgūdžių mokymo programos, mokomoji medžiaga ir rekomendacijos	Sudaro sąlygas plėtoti ir išlaikyti įgūdžius

¹⁴ Žr., pavyzdžiui, ES aplinkosaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklo (IMPEL) įgyvendinimo sunkumų ataskaitą, <https://www.impel.eu/impel-study-confirms-that-significant-challenges-remain-in-implementing-eu-environmental-law/>. Šios išvados patvirtintos ir detalizuotos atnaujintoje ataskaitoje.

ES sukurtų duomenų šaltinių, pavyzdžiui, palydovinių vaizdų, prieinamumas	Išplečia veiksmingo reikalavimų laikymosi užtikrinimo galimybes
ES finansinė parama	Padedą reikalavimų laikymosi užtikrinimo valdžios institucijoms geriau įgyvendinti tikslus

Inspektoriai, policijos pareigūnai, muitinės pareigūnai, prokurorai, teisėjai ir auditoriai jau yra įsteigę atskirus Europos lygio tinklus, skirtus keistis žiniomis apie reikalavimų laikymosi užtikrinimą ir joms stiprinti¹⁵. Šis ir kiti teigiami pavyzdžiai iliustruoja, kokių rūšių gali būti pirmiau apibūdinta parama. Nors pavyzdžių mastas ir taikymo sritis tebėra riboti, jie rodo, kaip su Komisijos pagalba galima imtis papildomų veiksmų, kad būtų sustiprintas aplinkos valdymas ir pagerintas reikalavimų laikymasis¹⁶.

4. PRIEŽASTIS IMTIS VEIKSMŲ

Komisija apsvaustė kelias galimybes, kaip gerinti aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimą, įskaitant teisėkūros priemones, ir, siekdama turėti daugiau informacijos sprendimų priėmimo procese, 2014 m. parengė poveikio vertinimo ataskaitos projektą. Ji padarė išvadą, kad rezultatų keliose prioritetinėse srityse jau per trumpą laiką bus geriausiai pasiekta veiksmų planu, kuriame būtų išdėstytos paramos priemonės praktiniams poreikiams patenkinti.

Parengiamuoju etapu, įskaitant konsultacijas su valstybėmis narėmis ir specialistų tinklais¹⁷, pasitvirtino 1 lentelėje nurodytų rūšių paramos vertė ir buvo nustatyta jos stiprinimo ir naujų priemonių rengimo būdų. Specialistų tinklai akcentavo keitimosi ekspertinėmis žiniomis ir didesnio valstybių narių pastangų koordinavimo vertę. Jie nurodė, kad specialistų rengimas ir veiksmingas keitimasis žiniomis yra svarbus. Per konsultacijas taip pat nustatyta sektorių, kuriuose itin trūko gerosios praktikos pagalbinės medžiagos ir naujų priemonių. Akcentuota, kad ypatingą dėmesį derėtų skirti atliekoms ir nusikaltimams laukinei gyvūnijai. Vienas iš 2014–2020 m. bendrosios žemės ūkio politikos prioritetų yra „tausiai valdyti gamtos išteklius bei įgyvendinti klimato politiką“, kuris įgyvendinamas įvairiomis papildomomis politikos priemonėmis, įskaitant kompleksinę paramą. Komisijos tarnybų darbiname dokumente „Žemės ūkis ir tvari vandentvarka ES“¹⁸ jau užsimenama apie šią iniciatyvą kaip apie galimybę pagerinti

¹⁵ Inspektoriams atstovauja ES aplinkosaugos teisės aktų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo tinklas (IMPEL). Policijos pareigūnams atstovauja Kovos su nusikaltimais aplinkai tinklas (*EnvCrimeNet*), prokurorams – Europos prokurorų tinklas aplinkos klausimais (ENPE), teisėjams – ES teisėjų forumas aplinkos klausimais (EUFJE), o aplinkos auditoriams – Europos aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (EUROSAI) specializuota aplinkos audito darbo grupė.

¹⁶ Žr. IMPEL pozicijos dokumentą dėl aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo <https://www.impel.eu/position-paper-on-environmental-compliance-assurance/>. Panašų pozicijos dokumentą pateikė ir ENPE.

¹⁷ Žr., pavyzdžiui, 2017 m. sausio 31 d. suinteresuotųjų asmenų konferencijos ir 2017 m. kovo 20 d. praktinio seminario išvadas adresu <http://ec.europa.eu/environment/legal/law/inspections.htm>

¹⁸ SWD(2017) 153 final, 2017 4 28.

nacionalines vandens srities teisės aktų reikalavimų, susijusių su žemės ūkio veikla, laikymosi užtikrinimo sistemas. Analogiškai, poreikis gerinti reikalavimų laikymąsi¹⁹ nustatytas Komisijos veiksmų plane gamtai, žmonėms ir ekonomikai²⁰. Kiti pagrindiniai konsultacijų klausimai yra susiję su tuo, kaip technologijos gali padėti nustatyti reikalavimų nesilaikymo atvejus, ir piliečių vaidmens teikiant skundus ir pastabas nacionalinėms valdžios institucijomis reikšme. Kai kuriuose galiojančiuose ES aplinkos teisės aktuose aiškiai numatytos tikrinimo gairės ar rekomendacijos²¹, taigi tikslinga pradėti jas teikti. Dirbant su pirmosiomis konkrečioms šalims skirtomis aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros ataskaitomis paaiškėjo, kad Komisijos grįžtamąjį ryšį valstybėms narėms dėl reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir kitų viešojo administravimo aspektų dar galima gerinti. Galiausiai, per konsultacijas išsiaiškinta, kad pageidautina, jog aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo specialistai ir aplinkosaugos institucijų aukštesnės grandies vadovai palaikytų aukšto lygio dialogą.

5. VEIKSMAI

Veiksmų planą sudaro devyni veiksmai, pritaikyti prie pirmiau nurodytų per parengiamąjį etapą nustatytų poreikių. Veiksmų santrauka pateikta 2 lentelėje²².

2 lentelė. Veiksmų apžvalga

Nr.	Veiksmas	Terminas
1	Atliekant tarpusavio peržiūrą, vykdant bendrą įgyvendinimo veiklą, rengiant reikalavimų laikymosi vertinimo vizitus ir naudojantis priemone <i>TAIEX-EIR Peer2Peer</i> ²³ , visoje ES pagerinti aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo žinių diegimą	2019 m.
2	Nustatyti būtinus aplinkosaugos inspektorių profesinius įgūdžius ir mokymosi poreikius ir gerinti bendradarbiavimą su specialistų bei kitomis kompetenciją skatinančiomis institucijomis, taip pat rengti mokymus nacionalinio ir Europos lygmens reikalavimų laikymosi užtikrinimo specialistams	2018 m.
3	Sudaryti palankesnes sąlygas keistis gerosios praktikos pavyzdžiais, informacine ir pagalbine medžiaga, skatinti aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo finansavimą ir apsvarstyti galimybę įsteigti platesnio masto aplinkos teisės aktų įgyvendinimo portalą	2019 m.
4	Parengti rekomendacinį gerosios praktikos dokumentą apie kovos su nusikaltimais aplinkai ir kitais susijusiais pažeidimais strategijas, daugiausia dėmesio skiriant su atliekomis ir laukine gyvūnija susijusiems	2019 m.

¹⁹ Visų pirma žr. B prioritetą „Stiprinti politinę atsakomybę ir gerinti atitiktį“.

²⁰ COM(2017) 198 final ir SWD(2017) 139 final.

²¹ Žr. Direktyvos 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2004/35/EB (OL L 102, 2006 4 11, p. 15) 22 straipsnio 1 dalies d punktą ir Direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (OL L 334, 2010 12 17, p. 17) 23 straipsnio 4 dalį.

²² Išsamesnės informacijos pateikiama pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente SWD(2018) 10.

²³ http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm

Nr.	Veiksmas	Terminas
	pažeidimams	
5	Parengti rekomendacinį gerosios praktikos užtikrinant aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi kaimo vietovėse dokumentą (-us) (susijusį (-ius) su žeme ir vandeniu)	2019 m.
6	Parengti technines kasybos atliekų tvarkymo įrenginių tikrinimo gaires	2018 m.
7	Parengti skundų aplinkos klausimais nagrinėjimo ir piliečių dalyvavimo valstybių narių lygmeniu gerosios praktikos dokumentus , be kita ko, užsiimti mokslininkų mėgėjų veikla ir dirbti su valstybėmis narėmis siekiant keistis geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su veiksmingais ES aplinkos teisės srities nacionalinių skundų nagrinėjimo mechanizmais	2019 m.
8	Stiprinti geoerdvinės žvalgybos pajėgumus ir jos naudojimo mastą reikalavimų laikymosi užtikrinimo tikslais ir propaguoti gerosios praktikos projektus (pavyzdžiui, naudotis programos <i>Copernicus</i> duomenimis)	2019 m.
9	Įgyvendinant platesnio masto valdymo vertinimo programą , įvertinti nacionalines aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo sistemas ir, vykdant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą, reguliariai teikti valstybėms narėms grįžtamąją informaciją	2019 m.

6. BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Viena vertus, viena iš pagrindinių Komisijos, kaip Sutarčių sergėtojos, funkcijų yra užtikrinti, kad, kontroliuojant Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, ES aplinkos teisė būtų įgyvendinama visapusiškai ir tinkamai. Kita vertus, pagrindinė atsakomybė už tinkamą ES teisės įgyvendinimą tenka valstybėms narėms. Šiuo veikslių planu prisidedama prie to, kad būtų šalinami pirmiau nurodyti sunkumai, su kuriais susiduria valstybės narės.

Siekiant užtikrinti, kad šis veikslių planas duotų pageidaujamų rezultatų, valstybių narių prašoma:

- sudaryti palankesnes sąlygas savo valdžios institucijoms dalyvauti ES lygmens bendradarbiavimo tinkle,
- užtikrinti, kad būtų taikoma nustatyta geroji praktika, visų pirma susijusi su rizika grindžiamų metodų taikymu ir skaidrumu, ir kad būtų naudojamos pagal veikslių planą sukurtomis priemonėmis,
- sudaryti palankesnes sąlygas mokymui ir profesinių įgūdžių lavinimui,
- užtikrinti tinkamo lygio valdžios institucijų, kurioms priskirtos reikalavimų laikymosi užtikrinimo funkcijos, bendradarbiavimą ir veikslių koordinavimą,
- užtikrinti, kad visoje jų teritorijoje būtų tinkamai paskirstyti reikalavimų laikymosi užtikrinimui skirti žmogiškieji ir finansiniai ištekliai.

Be to, Komisija ketina įsteigti ekspertų grupę (Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo forumą)²⁴ veiksmų planui valdyti ir sudarys galimybę su valstybių narių aukštesnės grandies vadovais keistis nuomonėmis apie tai, kaip pagerinti įgyvendinimą reikalavimų laikymosi ir valdymo aspektu. Šį forumą iš esmės sudarys valstybių narių ir ES lygmens specialistų tinklų atstovai, be to, jame dalyvauti bus pakviesti Tarybos, Europos Parlamento, Regionų komiteto ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto atstovai. Komisija taip pat sieks įtraukti kitus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant nevyriausybinės organizacijas ir verslo organizacijas, ir pirmame Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo forumo posėdyje aptars, kokiais būdais būtų geriausia tai padaryti.

Veiksmai bus įgyvendinami bendradarbiaujant, ir procese dalyvaus ne tik Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo forumas, bet ir specialistų tinklai. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tinklams įsitraukti į bendradarbiavimą, jiems bus suteikta pagalba. Be to, Komisija toliau padės tiems tinklams vykdyti platesnio masto veiklą.

Esamos ES finansavimo priemonės, pavyzdžiui, Aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE)²⁵ ir Vidaus saugumo fondas (ISF)²⁶, gali būti realūs būdai remti įvairių rūšių reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir valdymo veiklą. Todėl valstybės narės, specialistų tinklai ir kiti suinteresuotieji subjektai raginami visapusiškai jais pasinaudoti.

Rengdama veiksmų planą, Komisija taip pat atsižvelgs į svarbius išorės ir pasaulinio masto ES aplinkos teisės aspektus, kurie atsispindi ES dalyvaujant regioninėse ir pasaulinėse konvencijose. Pavyzdžiui, su atliekų tvarkymu ir biologinės įvairovės apsauga yra susijusios pasaulinė prekyba ir pasaulinės tiekimo grandinės. Iš tiesų aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas yra svarbus visame pasaulyje, nes jis yra būtinas, be kita ko, darnaus vystymosi tikslams pasiekti. Jei Europoje jis bus stiprinamas, Sąjunga galės tarptautiniu lygiu rodyti pavyzdį ir būti veiksminga partnere.

7. STEBĖSENA IR TOLESNI VEIKSMAI

Šis veiksmų planas bus 2018–2019 m. vykdomos darbo programos pagrindas. Programa bus peržiūrėta 2019 metais ir, jei reikės, pasikonsultavus su Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo forumu, į ją bus įtraukta naujų veiksmų.

Remiantis numatoma vertinimo programa (9 veiksmas) bus iširta aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir viešojo administravimo pažanga valstybėse narėse, sudarytos sąlygos atliekant aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūrą imtis tolesnių

---

²⁴ C(2018) 10.

²⁵ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1293/2013 dėl aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) įsteigimo ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 614/2007 (OL L 347, 2013 12 20, p. 185).

²⁶ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR (OL L 150, 2014 5 20, p. 93).

veiksmų ir iki pirmos darbo programos pabaigos įvertinta, ar šioje srityje reikia kitų iniciatyvų.

8. IŠVADOS

Šis veiksmų planas – tai atsakas į poreikį visoje ES dirbantiems specialistams teikti praktinę paramą, siekiant aplinkos srityje padėti gerinti reikalavimų laikymosi užtikrinimą ir valdymą. Be jau minėtos konkrečios naudos, planas padės bendrai nustatyti, kaip ES galėtų nuosekliau šalinti aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo sunkumus. Rezultatai turėtų leisti specialistams: geriau spręsti aplinkosaugos taisyklių pažeidimo ir nesąžiningos konkurencijos, taip pat jų sukeltos žalos problemą; geriau padėti subjektams, kuriems nustatytos pareigos, vykdyti jiems tenkančias pareigas; užtikrinti didesnį visuomenės pasitikėjimą reikalavimų laikymosi užtikrinimu ir, galiausiai, užtikrinti geresnę bendro Europos paveldo apsaugą.